

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

О. В. Костюченко

**СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ
ПСИХОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

***Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять
та самостійної роботи***

*для здобувачів закладів вищої освіти спеціальності С4 «Психологія»
третього освітньо-наукового рівня освіти*

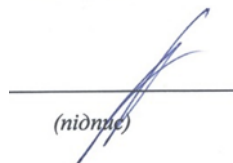
Київ – 2025 рік

РОЗРОБНИК: професор, доктор психологічних наук, професор кафедри психології, філософії та суспільних наук

Олена КОСТЮЧЕНКО

Рецензент: професор, доктор психологічних наук, професор кафедри психології, філософії та суспільних наук

(підпис)

Ольга ДРОБОТ

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук Протокол № 1 від 25.08.2025

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна "Сучасні технології викладання психологічних дисциплін": спрямована на формування в аспірантів-психологів знань та навичок, необхідних для ефективної передачі психологічних знань та формування навичок у майбутніх психологів; охоплює як теоретичні основи методики викладання психології, так і практичні аспекти, включаючи керівництво самостійною роботою студентів та використання сучасних освітніх технологій.

Методичні матеріали для вивчення даної дисципліни містять загальні теми для ознайомлення зі специфікою викладацької, освітньо-просвітницької діяльності у професійній діяльності психолога.

Метою вивчення навчальної дисципліни є: формування в аспірантів фундаментальних уявлень і базових знань про сучасні технології викладання психологічних дисциплін, форми, методи та механізми передачі та засвоєння психологічних знань; розвиток у студентів навичок самостійної творчої роботи у підборі та застосуванні оптимальних технологій викладання психології..

Завданнями вивчення дисципліни є:

- вироблення професійного ставлення до організації навчально-виховного процесу з урахуванням психологічних особистісних особливостей його учасників та систематизування психолого-педагогічних чинників успішної викладацької діяльності;
- формування професійної компетентності: розвиток у аспірантів навичок викладання психологічних дисциплін на різних рівнях освіти (наприклад, в університетах, коледжах, школах);
- опанування методикою викладання: вивчення сучасних методів і підходів до передачі психологічних знань, включаючи психологію навчальної діяльності;
- набуття навичок навчально-методичної діяльності: розробка та впровадження ефективних навчальних матеріалів, організація навчального процесу та оцінювання знань студентів;
- використання сучасних освітніх технологій: ознайомлення з інтерактивними методами навчання, використанням онлайн-ресурсів та цифрових інструментів у викладанні психології;
- керівництво самостійною роботою студентів: розробка та впровадження програм самостійної роботи, організація науково-дослідної діяльності студентів.

Очікувані результати:

Завдяки вивченню дисципліни студенти зможуть:

- ефективно викладати психологічні дисципліни;
- використовувати сучасні освітні технології у навчальному процесі;
- організовувати навчальний процес та оцінювати знання студентів.
- керувати самостійною роботою студентів та їх науково-дослідною діяльністю.

Загалом, ця дисципліна готує здобувачі вищої освіти до ефективної професійної діяльності у сфері освіти, забезпечуючи їх необхідними знаннями та навичками для викладання психологічних дисциплін і розвитку психологічної освіти.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Сучасні технології навчання в основі викладання психологічних дисциплін

Тема 1. Психологічні чинники успішної викладацько-навчальної діяльності

Лекція 1.1. Цінності освіти турбулентного світу.

Лекція 1.2. Соціально-психологічні аспекти навчально-викладацької діяльності.

Лекція 1.3. Сутність навчальної діяльності студентів-психологів.

Лекція 1.4. Особливості особистісно орієнтованих технологій вищої школи.

Семінар 1.1. Психологічні складові викладацько-навчальної діяльності

Цінності освіти турбулентного світу. Досягнення успіху, задоволення пізнавальних потреб та потреби у самореалізації. Психологічні складові успішної викладацько-навчальної діяльності.

Роль особистості викладача в системі навчання. Роль особистості викладача в системі навчання. Позиція викладача. Соціально-психологічні аспекти навчально-викладацької діяльності. Когнітивні та афективні детермінанти викладацько-навчальної діяльності.

Семінар 1.2. Особливості особистісно орієнтованих технологій вищої школи

Наявність мотивації до навчання. Сприятливе, комфортне освітнє середовище для досягнення мети. Використання ефективних форм, методів і технік навчання.

Опора на досвід, знання, уміння і навички студентів. Наявність у студентів відчуття контролю над процесом свого навчання. Відсутність факторів ризику для здоров'я. Зміст навчання.

Вимоги постіндустріального суспільства до технологій навчання у вищій школі. Компетентнісний та особистісно-орієнтований підхід до навчання. Виникнення і розвиток сучасних технологій навчання вищої школи. Сучасні педагогічні підходи до навчання: особистісно орієнтований, креативний, антропологічний, культурологічний, соціологічний, інформаційний, цілісний (холізм) і технологічний. Сучасні психологічно орієнтовані моделі освіти.

Самостійна робота: Підготувати самостійно розроблене повноцінне заняття (80 хв.) за будь-якою темою з будь-якої психологічної дисципліни, засновуватись системою елементів, які слід перелічити. Прикріпити у гугл-класі.

Основна література

1. Бондарчук О. І. Технологія формування психологічної компетентності суб'єктів освітнього процесу в умовах відкритої освіти. Відкрита освіта: інноваційні технології та інноваційний менеджмент: кол. моногр.; за наук. ред. М. О. Кириченка, Л. М. Сергеевої. Київ : Ін-т обдарованої дитини, 2018, 197-210.
2. Костюченко О. В. Менталізація в основі життєстійкості людини. *Соціально-психологічні ресурси особистості в екстремальних умовах*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. Київ, ТНУ, 25.04.2025). Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025, 144-147.
3. Костюченко О. В. Особистісно орієнтований підхід до навчання в системі культурно-мистецької освіти. *Філософія культурно-мистецької освіти* : матеріали IV Всеукр.наук.-практ. конф., м. Київ, 27-28 бер. 2025 р. Київ, 2025, 81-84.
4. Костюченко О. В. Психологічні особливості сучасного навчання психологів. *Basic Concepts of Training Teachers and Psychologists for Professional Activity* : scientific and pedagogical internship, January 27 – March 9, 2025. Riga, the Republic of Latvia, 2025, 51-57.
5. Кулагін Ю.І., Статінова Н.П., Кущенко О.М. та ін. Формування і розвиток інтелектуально-творчого потенціалу студентів : монографія. Київ : КНТЕУ, 2012.
6. Романовський О.Г. Зміст і сутність педагогічної діяльності. Харків: НТУ «ХП», 2007.
7. Солодовник Т. О., Богдан Ж. Б. Застосування педагогічних технологій у підготовці майбутніх фахівців у сучасних умовах освіти. *Сучасні педагогічні технології в освіті*: зб. наук.- метод. праць. За ред. Р.П. Мигущенка, Ю.І. Панфілова. Харків: НТУ «ХП», 2016, .2735.

8. Ткачук Т. Л. Методика викладання психології: навч.-метод. Посібн.;Т. Л. Ткачук. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017.

Тема 2. Теоретико-методологічні засади викладання психологічних дисциплін

Лекція 2.1. Сучасні педагогічні технології викладання психології у вищій Школі.

Лекція 2.2. Основні методологічні питання викладання психології. Таксономія навчальних завдань викладання психології.

Лекція 2.3. Форми організації навчання психології:

Семінар 2.1. Головна особливість технологічного навчального процесу

Обов'язкове вироблення еталонів для оцінювання результатів навчання. Концентрація зусиль педагога і студента на намічених цілях. Способи перевірки ідентифікації навчальних результатів через побудову системи навчальних цілей (педагогічну таксономію), всередині якої виділені: їх категорії (основні типи); послідовні рівні (ієрархія) через створення максимально конкретної мови опису навчальних цілей.

Семінар 2.2. Методика викладання психології як навчальної дисципліни у вищій школі

Загальні питання методики викладання психології у вищій школі. Становлення викладацької діяльності у вищих навчальних закладах. Історія викладання психології у вищій школі. Основні засади та особливості організації процесу підготовки психологів у вищій школі.

Семінар 2.3. Організація навчального процесу психологів у вищій школі

Зміст психологічної освіти. Сутність навчальної діяльності студентів-психологів. Особливості педагогічної майстерності викладача психології. Післядипломна освіта психолога.

Методологічні основи організації навчального процесу викладання психології у вищій школі. Технології навчання. Методи навчання психології. Таксономія навчальних задач із психології. Засоби навчання.

Методичні основи організації навчального процесу психологів у вищій школі. Форми навчальних занять та методика їх проведення. Керівництво самостійною та науково-дослідною роботою студентів-психологів. Навчальна та виробнича практика студентів-психологів. Контроль та корекція навчальної діяльності студентів-психологів.

Семінар 2.4. Активні методи навчання

Словесні методи навчання: пояснення, інструктаж, розповідь, бесіда; наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження; практичні методи навчання: навчальні завдання, вправи, лабораторні та практичні роботи.

Семінар 2.5. Власні підходи покращання успішності студентів

Місце і роль словесних методів в організації різних видів занять зі студентами, вимоги до їх застосування. Визначити інші методи, з якими варто їх поєднувати.

Наочні та практичні методи на лекціях та семінарських заняттях. Вимоги до їх застосування, з якими іншими методами їх варто поєднувати. Аналіз методичних проблем викладання психологічних дисциплін у вищій школі та способи їх вирішення

Самостійна робота: Підготувати презентацію обраних елементів (схема, таблиця, малюнок тощо) викладання навчального матеріалу на практичному занятті (до 10 хв.).

Основна література

1. Бойко-Бузиль Ю.Ю., Горбенко С.Л. та ін. Методика викладання психології у вищій школі : навч. посіб. Київ : Атіка, 2012.
2. Власова О.І. Методика викладання психології: підручник. Київ: Геопринт, 2011.
3. Двіжона О.В., Руснак І.С. Методика викладання психології: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2006. 231 с.
4. Жуков С.М., Самойлов В.В. Викладання психологічних дисциплін у сучасних навчальних закладах : навч. посіб. Артемівськ : ДонУЕП, 2015.
5. Ковальчук В.І. Інноваційні підходи до організації навчального процесу. Київ: Шкільний світ, 2011, 17-22.
6. Ляховець Л.О. Методика викладання психології : навч. метод. посіб. Чернівці: НУ «ЧК»

імені Т.Г. Шевченка, 2020.

7. Лебедик Л. В., Стрельников В. Ю., Стрельников М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін : Навч.-метод. посіб.для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти Полтава : АСМІ, 2020.
8. Пихтіна Н. Основи педагогічної техніки. Київ: Центр навч. літер, 2019.
9. Солодовник Т. О., Богдан Ж. Б. Застосування педагогічних технологій у підготовці майбутніх фахівців у сучасних умовах освіти. *Сучасні педагогічні технології в освіті: зб. наук.- метод. праць*. За ред. Р.П. Мигущенка, Ю.І. Панфілова. Харків: НТУ «ХПІ», 2016. С. 27-35.

Тема 3. Інноваційні методи і технології викладання психологічних дисциплін

Лекція 3.1. Сучасні технології навчання: визначення, класифікації, зміст. Проблемне навчання у вищій школі.

Лекція 3.2. Особливості інтерактивного навчання.

Лекція 3.3. Інформаційно-комунікаційні технології у психології в оволодінні сучасними передовими концептуальними та методологічними знаннями в галузі науково-дослідницької та професійної психологічної діяльності,

Семінар 3.1. Інформаційні технології навчання в умовах дистанційного та змішаного навчання

Цифровізація освіти в Україні. Використання ІКТ щодо підтримки різних форм навчання та стратегій. Основні дидактичні можливості засобів ІКТ. Загальна характеристика інформаційних технологій навчання: автоматизовані навчальні системи, які є комплексом навчально-методичних матеріалів (демонстраційних, теоретичних, практичних, контролюючих) та комп'ютерні програми, що керують процесом навчання.

Інтелектуальні навчальні системи. Застосування комп'ютерних технологій як інструментів пізнання. Комп'ютеризація і розвиток креативності студента. Дидактичні можливості інформаційних технологій. Висновки щодо застосування інформаційних технологій навчання у вищій школі. Принципи дистанційної освіти. Особливості технологій дистанційного навчання

Семінар 3.2. Сучасні способи активізації навчання студентів

Сучасні педагогічні технології стимулювання активності студентів; презентувати фрагмент заняття, що містить проблемність; приклад інтерактивних включень на лекції; дискусія як метод інтерактивного навчання; ігрові методи навчання; кейс-метод – метод колективного аналізу ситуації; тренінг як форма комплексного використання інтерактивних методів та прийомів навчання;

Переваги та недоліки, особливості застосування інтерактивних занять. Вимоги до підбору випадків із практики та доречність застосування. Варіанти застосування тренінгових вправ. Навести приклади кейсів. Виявити позитивні характеристики організації і проведення тренінгів, вебінарів, майстер-класів, в яких брали участь.

Семінар 3.3. Методи активного викладання-навчання психології

Розповісти (за можливості показати, розробити презентацію) про застосування окремого методу активного навчання співвідносно до конкретної теми певної навчальної дисципліни. Представити систему психолого-педагогічних технологій активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів на основі складеної таблиці, самостійно визначивши параметри впливу *Презентація авторських занять* до власно обраного курсу з психології з застосуванням сучасних технологій.

Самостійна робота: Представити систему психолого-педагогічних технологій активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів на основі складеної таблиці, самостійно визначивши параметри впливу

Показники та параметри впливу	Назва методу	Технології	Мета/результат
-------------------------------	--------------	------------	----------------

Теоретичне мислення			
Практичне мислення			
Творче мислення			
....			

Основна література

1. Бугайчук, К. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2018, 54 (4)
2. Буйницька О. Інформаційні технології та технічні засоби навчання. Київ: Центр навч. літер., 2019.
3. Винославська О.В. Психолого-педагогічний супровід застосування ІКТ у просторі вищої технічної освіти. *Вища школа* : Науково-практичне видання. 2013, 11(113), 71-79.
4. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Шевченко Л.С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навч. посіб. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012.
5. Двіжона О.В., Руснак І.С. Методика викладання психології: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2006.
6. Євтух М.Б. Нові технології навчання. Київ: МАУП, 2003.
7. Жуков С.М., Самойлов В.В. Викладання психологічних дисциплін у сучасних навчальних закладах : навч. посіб. Артемівськ : ДонУЕП, 2015.
8. Ковальчук В.І. Інноваційні підходи до організації навчального процесу. Київ: Шкільний світ, 2011, 17-22.
9. Пихтіна Н. Основи педагогічної техніки. Київ: Центр навч. літер., 2019.
10. Смульсон М.Л., Машбиць Ю.І., Жалдак М.І. та ін. Дистанційне навчання: психологічні засади : монографія; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка ; за ред. М.Л. Смульсон. Київ, 2012.
11. Цуркан О., Амеліна О. Дистанційне та змішане навчання. Досвід, поради, інструменти. Видавнича група «Основа», 2022.

Питання для самоперевірки

1. Які сучасні технології навчання використовуються в психології?
2. Які переваги та недоліки використання онлайн-платформ у викладанні психології?
3. Як інтерактивні методи навчання (наприклад, гейміфікація, симуляції) впливають на засвоєння психологічних знань?
4. Які етичні аспекти пов'язані з використанням сучасних технологій у психологічній освіті?
5. Як можна адаптувати сучасні технології навчання до потреб різних груп студентів з психології (наприклад, студентів з інвалідністю, студентів з різним рівнем підготовки)?
6. Які перспективи розвитку технологій навчання у психологічній освіті?
7. Яка роль викладача у сучасному освітньому процесі з використанням технологій?
8. Як оцінювати ефективність використання сучасних технологій у навчанні психології?
9. Конкретні питання (залежно від теми):
10. Як можна використовувати AR/VR-технології для вивчення психологічних концепцій (наприклад, сприйняття, емоції, соціальні взаємодії)?
11. Які онлайн-інструменти та ресурси можуть бути корисними для вивчення статистичних методів у психології?
12. Як використовувати соціальні мережі та платформи для організації групової роботи та обговорення психологічних питань?
13. Які програми та додатки можуть допомогти студентам психології у самостійній роботі над дослідженнями?
14. Як можна використовувати інтерактивні онлайн-кабінети для проведення психологічних експериментів та тренінгів?
15. Які існують онлайн-платформи для вивчення психотерапевтичних технік?
16. Як можна використовувати онлайн-опитування та анкетування для збору даних у психологічних дослідженнях?

Питання для роздумів

1. Які особистісні якості викладача важливі для ефективного використання сучасних технологій у викладанні психології?
2. Як можна створити інклюзивне та мотивуюче навчальне середовище за допомогою сучасних технологій?
3. Як сучасні технології можуть допомогти у формуванні практичних навичок у студентів-психологів?
4. Як забезпечити безпеку та конфіденційність даних при використанні онлайн-ресурсів у психологічній освіті?
5. Яка роль критичного мислення у роботі з інформацією з різних джерел у психології?

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Правила оформлення відповідей на завдання самостійної роботи, зокрема есе, доповідей, опорних конспектів

1. Аркуші формату А4 (Робота – до 3-х сторінок).
2. Шрифт **Times New Roman**, кегль 12-й.
3. Міжрядковий інтервал – полуторний.
4. Орієнтація аркуша – книжкова.
5. Поля: 1 см, абзац 1,25, по-ширині.
6. Для уникнення недоліків в оформленні натисніть на знак – відобразити всі знаки .
7. Не плутайте дефіс «-» (синє-зелений, будь-який, 2-3) та тире «—».
8. Без окремого титульного аркушу.
9. Шапка: ПІБ, назва групи, курсу, форма навчання (заочна – ЗФН денна – ДФН)
Назва роботи великими літерами по центру.

Фесенко Світлана, студентка гр..... III курсу ЗФН	
НАЗВА РЕФЕРАТУ/ЕСЕ	
Ключові слова: 4-8 слів	
Текст.....	
Основні положення	
Визначення.....	
Висновки. Про що Ви дізнались з цієї теми, як будете використовувати її у життєдіяльності або/та професійній діяльності.	
Список використаних джерел	
1. Петренко К. А. Психологія творчості. <i>Психологічний журнал</i> , 2025, 6(5), 3-18. 2. Федотов П. І. <i>Стратегія життя</i> . Київ: Ліра-К, 2021. 299 с. 3. Базма Б. А. Колір і психіка. Харк. гос. акад. культури. Харків: ХДАК, 2001. 172 с.	
ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ	
1.	Відповідь на перше завдання.....
2.	Відповідь на друге завдання
ВИСНОВКИ про що дізнались, що важливо, на чому потрібно в подальшому зауважити	

3.2. Правила оформлення доповідей до семінарів:

У письмовій формі надати:

1. Стислу (до 0,5 аркуша) відповідь на кожне питання семінару: перелічити основні положення, категорії, класифікації, прізвища дослідників (теоретиків і практиків) .

2. Будь-яке одне питання (до 3-х сторінок) з такими обов'язковими елементами:

- тема доповіді;
- ключові слова – 3-5;
- основні положення;
- визначення декількох авторів, джерел;
- класифікації;
- прізвища дослідників;
- ВИСНОВКИ: важливість цієї теми для професії;
- список джерел (обов'язково літературних).

3.3. Методичні рекомендації до підготовки й участі в семінарському занятті

Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якому викладач організовує дискусію навколо попереднього визначення тем, до котрих слухачі готують тези виступів. Система семінарських занять має сприяти творчій співпраці в діалозі «викладач-слухач», «слухач-слухачі», «викладач-слухач-слухачі». Головні цілі семінарських занять визначено так: поглибити теоретичні знання, отримані на лекціях; ознайомлення слухачів з особливостями самостійної роботи з літературою, навчання відбирати головне, потрібне, озброєння їх способами самоаналізу, самооцінки; навчання слухачів планувати й регулювати свою самостійну діяльність, озброювати вмінням розв'язувати поставлені завдання найраціональнішими способами; формування вмінь написання конспекту, тез, реферативного повідомлення, аналітичного огляду, анотації, рецензії, доповіді тощо.

При проведенні семінарів визначаються: уміння здобувачів аналізувати навчальний матеріал; здатність формулювати та відстоювати свою позицію; активність; можливість науково мислити; навички самостійної роботи з літературою, першоджерелами з дисципліни та методикою їх опрацювання; якість написання рефератів тощо.

Дискусії дають змогу виявити індивідуальні особливості розуміння обговорюваного питання, навчитись у творчій суперечці визначати істину, встановлювати особисту і спільну позицію з обговорюваної проблеми. У процесі дискусії студенти збагачують зміст уже відомого матеріалу, впорядковують і закріплюють його.

Форми проведення семінарів і дискусій можуть бути різними: у вигляді запитань і відповідей з коментарями; розгорнуті бесіди; дискусії за принципом “круглий стіл”; обговорення письмових рефератів студентів та їх оцінювання; вирішення проблемних питань та розбір конкретних ситуацій. Для підвищення інтересу й ефективності роботи можна рекомендувати рольовий підхід до написання рефератів. Слухачі стають «науковцями», «дослідниками» проблеми. Частину інформації доцільно пов'язати із системою проблемних завдань і ситуацій. Виступи-повідомлення, підготовлені слухачами на основі різних джерел інформації, дозволять зробити висновок що поставлені проблеми значні і неоднозначні.

Основою для підготовки здобувачів вищої освіти до семінарських занять є тематичні плани. При підготовці до семінарського заняття студент повинен всебічно розглянути і засвоїти питання, що були предметом лекції та винесені на практичний розгляд, а саме: ознайомитись з планом семінарського заняття та переліком навчальної літератури, наведеним наприкінці плану; перевірити наявність попереднього конспекту лекції; з метою кращого засвоєння матеріалу скласти перелік питань, що, на думку студентів, недостатньо висвітлені в наукових працях чи на попередній лекції для їх чіткого засвоєння; підготувати статті з проблемних питань за темою семінару. Взагалі кожна з тем семінарських занять передбачає докладну відповідь студента. Позитивним моментом підготовки до семінарських занять є написання студентами рефератів, спроба написання наукових статей, змістовних доповідей.

Під час семінарського заняття викладач оцінює усні та/або письмові відповіді студентів, підготовлені доповіді, реферати, участь у дискусіях і ділових іграх, уміння доводити власні думки, захищати свою позицію. З метою раціонального використання семінарського часу на занятті може бути обговорено не більше двох рефератів. Решта часу залишається для усних опитувань студентів.

Критерії оцінювання роботи студентів на семінарському занятті: “3 бали” – якщо студент повно і всебічно висвітлив тему, вільно оперує термінологією, демонструє глибокі знання використаної при підготовці літератури, має власну думку щодо питання за темою заняття і може її довести. Логічно та послідовно викладає матеріал і в змозі вільно та професійно вести дискусію; “2” – за умов, зазначених вище, але є певні недоліки при висвітленні матеріалу, припускається неточних тверджень, не підкріплених нормативними чи іншими доказами; “1” – якщо студент висвітлив тему в загальних рисах, розуміє її суть, намагається зробити висновки, але при цьому допускає грубі помилки, відсутня логіка викладення матеріалу; “незадовільно” – якщо студент не може відповісти на питання або відповідає неправильно, не розуміє його суті, а отже, не може зробити висновки.

4. Критерії та система оцінювання результатів навчання

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських та практичних заняттях у формі представлення та обговорення доповідей, вирішення кейсів, а також виконання письмових завдань. Поточний контроль проводиться в усній і письмовій формі. Поточний контроль також здійснюється через моніторинг виконання студентами завдань аудиторної і самостійної роботи. Результати такого моніторингу відображаються у Google Classroom, що дозволяє систематично відстежувати рівень активності студентів в оволодінні дисципліни.

Підсумковий контроль передбачає складання екзамену студентами, які накопичили мінімальну кількість балів. Питання для підготовки наведено у Додатку. Здобувач допускається до складання екзамену з дисципліни коли повністю виконав всі види робіт, передбачені робочим навчальним планом та програмою навчальної дисципліни. У разі, коли протягом навчального семестру до початку підсумкового (семестрового) контролю, визначеного навчальним планом, здобувач набрав менше балів, ніж зазначено у програмі навчальної дисципліни (менше 36 балів), відбувається недопуск здобувача до складання підсумкового (семестрового) контролю.

Підсумкова оцінка визначається як сума балів за результатами оцінювання контрольних заходів, визначених програмою/силабусом (максимально 60 балів) та балів, одержаних за результатами складання екзамену (максимально 40 балів).

У разі незгоди з результатами оцінювання контрольних заходів та екзамену, здобувач має право оскаржити результат у порядку визначеному Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю ТНУ імені В.І.Вернадського.

Здобувач, який не з'явився без поважної причини на захід семестрового контролю (або був усунений від його складання через порушення академічної доброчесності, етики взаємовідносин), вважається таким, що використав відповідну спробу скласти його і має академічну заборгованість. У відомість обліку успішності зазначається оцінка «незадовільно» і відповідна їй кількість балів.

За наявності поважної причини, що підтверджена документами, здобувач має можливість скласти екзамен за індивідуальним графіком у визначений термін. До початку екзамену здобувач має попередити представника навчально-наукового інституту про свою можливу відсутність.

Засвоєння матеріалу оцінюється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою. Завдання екзаменаційного білета оцінюється від 0 до 40 балів.

4.1.Значення оцінки

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	відмінно	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь), в межах обов'язкового

			матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80-89	добре	Дуже добре – рівень знань достатньо високий (умінь), в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-79	добре	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	66-74	задовільно	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-65	задовільно	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59	незадовільно	Незадовільно – потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29	незадовільно	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота вивченням курсу 3 повторним

4.2. Розподіл балів за видами діяльності

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Робота на семінарському занятті	1	10	10	екзамен
Підготовка доповідей, есе, рефератів	2	10	20	
Захист доповідей, есе, рефератів на семінарському занятті	2	4	8	
Виконання тестових завдань	1	10	10	
Розв'язання практичних завдань	4	3	12	
Разом			60	
Розрахунок балу за семестр: $18+27+27+20+8 = 60$				40
РАЗОМ				100

4.3. Критерії оцінювання навчальних досягнень

Основними критеріями, що характеризують **рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів** є такі?

- глибина і характер **знань** навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни
- виконання всіх **видів навчальної роботи**, що передбачені програмою навчальної дисципліни
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів (автономність);
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність),
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

Оцінювання результатів **поточної роботи** (завдань, що виконуються на практичних, семінарських заняттях, результати самостійної роботи здобувачів) рекомендується проводити за критеріями:

0% - завдання не виконане;

40% - виконане частково або невчасно, а відповідь містить суттєві помилки методичного характеру;

60% - виконано повністю, але невчасно, а відповідь містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% - виконано повністю і вчасно, проте відповідь містить окремі несуттєві недоліки;

100% - завдання виконане правильно, вчасно і без зауважень.

Ситуаційні вправи, завдання творчого характеру

0% - завдання не виконане;

40% - виконане частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - виконано повністю і вчасно, висновки містять окремі недоліки, **судження** недостатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від **вимог**;

80% - виконано повністю і вчасно, проте **висновки** містять несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% - завдання виконане правильно, вчасно і без зауважень.

5. Питання до підсумкового контролю

1. Основні методологічні питання викладання психології.
2. Методологічні принципи й особливості викладання психології.
3. Таксономія навчальних завдань викладання психології.
4. Основні психолого-педагогічні проблеми викладання психології.
5. Загальна характеристика методів навчання.
6. Форми і види навчальних завдань.
7. Методичні та технологічні аспекти підготовки і проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи. з психологічних дисциплін.
8. Педагогічний контроль: різновиди, функції, принципи.
9. Основні принципи перевірки та оцінювання знань з психологічних дисциплін.
10. Методи контролю успішності студентів, їх недоліки та переваги.
11. Словесні методи навчання: пояснення, інструктаж, розповідь, бесіда.
12. Наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.
13. Практичні методи навчання: навчальні завдання, вправи, лабораторні та практичні роботи.
14. Методи викладання, орієнтовані на розвиток і використання теоретичного й емпіричного типів мислення.
15. Технології навчання: поняття, різновиди.
16. Основні компоненти педагогічної технології.
17. Активні методи навчання: різновиди (програмовані, проблемні, інтерактивні), особливості і переваги їх застосування у навчальному процесі.
18. Методи програмованого, проблемного, інтерактивного (комунікативного) навчання.
19. Діалогічний підхід до групового навчання психології.
20. Метод дискусії: основні форми дискусії: "мозкова атака", метод "круглого столу", форум, дебати, симпозіум тощо.
21. Використання рольових, ділових, дидактичних та управлінських ігор у процесі викладання психологічних наук.
22. Поняття про кейс-метод, його можливості у професійному навчанні.
23. Психологічний тренінг як групова форма організації навчання, його різновиди.
24. Структурні методи групового навчання.
25. STEM/STEAM/STREAM підходи до викладання психологічних дисциплін.
26. Метод моделювання.
27. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології під час викладання психологічних дисциплін.